

Datum	Diarienummer	Socialdepartementet
2014-05-07	1.3.1-2014-583	103 33 STOCKHOLM

Dokumenttyp

Yttrande

**Framtidens valfrihetssystem – inom socialtjänsten
(S2014/420/FST)**

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas.

Tillväxtverket har under flera år arbetat med företagarfrågor kopplat till den omvandling som pågår i vård- och omsorgsbranschen, de senaste åren med särskilt fokus på valfrihetssystem. Tillväxtverket har också en särskild roll inom arbetet med förenkling för företag. Remissvaret är skrivet utifrån dessa perspektiv.

Tillväxtverkets synpunkter

Under 5.2 refererar utredningen till att Tillväxtverket har fått ett regeringsuppdrag att arbeta med ersättningsmodeller som främjar innovation i vård och omsorg (N2013/2668/FIN), dock är det Verket för innovationssystem (VINNOVA) som fått detta uppdrag.

I kapitel 6.3.2 instämmer Tillväxtverket i utredningens synpunkt att kommunerna bör kunna underlätta för företagen att erbjuda profilerade tjänster genom bland annat tydlig information i förfrågningsunderlag och avtal. Möjligheten till nya innovativa lösningar är en viktig fråga för företagen. Förfrågningsunderlagen bör hållas så öppna som möjligt för att ge utrymme för profilerade tjänster.

Tillväxtverket instämmer i utredningens slutsats under 8.3 att det för respektive tjänst inom ett valfrihetssystem bör anges vilken kompensation gällande moms som utgår till de privata utförarna. Utredningen bör överväga en skarpare skrivning, att det för respektive tjänst inom valfrihetssystemet ska anges vilken kompensation som utgår. Eftersom kommunerna i annat fall kan välja att inte utreda frågan om momscompensation.

Vidare instämmer Tillväxtverket i utredningens synpunkt under 8.3 att den stora spridning som gäller ersättningsnivåerna mellan kommunerna är svår att motivera utifrån potentiell skillnad att bedriva hemtjänst i de olika kommunerna. Detta är något som bör studeras vidare inte minst om ett obligatorium av LOV införs på hemtjänstområdet.

Den etiska plattformen som berörs i kapitel 9.3 är något som Tillväxtverket ställer sig positivt till. Om plattformens avsikt är att alla utförare medverkar i ett nationellt och lokalt kvalitetsarbete är detta positivt för företagen då det leder till transparens och därigenom konkurrens. Vidare är detta förfarande att föredra framför striktare regleringar. Dock bör departementet ta i beaktande att om plattformen inte får avsedd effekt inom rimlig tid vad gäller ekonomisk uppföljning bör kommunerna åläggas krav att genomföra efterkalkyleringar av verksamhet som bedrivs i egen regi.

Det är idag problematiskt för företag att verka över kommungränser i valfrihetssystem då dessa system är olika utformade. Samarbeten mellan kommuner över kommungränserna är därför viktig. De kommuner som föreslås få medel för att utreda ett införande bör uppmanas att se till denna aspekt. Tillväxtverket är därför också tveksam till utredningens slutsats gällande marknadsaspekter i kapitel 11. 2.1 att om samtliga kommuner möjliggör för privata utförare att etablera sig kommer marknaden för hemtjänster att utvidgas och därmed öka möjligheterna för kommuner med begränsat antal brukare att få utförare att etablera sig. Marknaden blir kanske inte automatisk större för företagen om villkoren för de olika systemen skiljer sig åt. I utredningens resonemang kring ickevalsalternativet för brukare som inte väljer utförare under 11.2.4 menar Tillväxtverket att en organisering där ickevalsalternativet roterar mellan godkända utförare är något som gynnar konkurrensen då företagen får en större möjlighet att bygga upp en bas av brukare.

De konsekvenser för företag som utredningen behandlar under 12.4 instämmer Tillväxtverket i.

Det är troligt att förslaget kommer att gynna företags möjligheter att verka inom dessa marknader. Dock är det inte självklart att ett obligatorium automatisk innebär goda villkor för företagen att verka under. Det måste betonas att även när det rör sig om positiva konsekvenser måste dessa positiva fördelar beskrivas utförligt och även kvantifieras. Särskilt med anledning av att stora delar av förslaget just fokuserar på en förbättring av marknaden. Tillväxtverket vill lyfta att en konsekvensutredning bidrar till att beslutsunderlaget blir mer heltäckande. Konsekvensutredningen är också ett viktigt verktyg i arbetet med att förenkla för företag. Genom konsekvensutredningen är det möjligt att fånga upp effekter för företagen ur ett brett perspektiv och att tidigt få en indikation på hur de administrativa kostnaderna för företagen påverkas.

Vidare instämmer Tillväxtverket i Konkurrensverkets särskilda yttrande i betänkandet att utredningens förslag till ändring av lag (2008:962) bör kompletteras med förslag till bestämmelser om konkurrensneutrala villkor mellan egenregi och externa leverantörer.

Tillväxtverket vill lyfta vikten av att från centralt håll ge kommunerna stöd i tillämpningen av de förändrade lagkraven, bland annat utifrån de bedömningar och slutsatser gällande implementering som utredningen gör. Vilket gör att de i sin tur kan underlätta för företagen genom goda systemvillkor för företagen att verka under, exempelvis gällande ersättningsmodeller. Detta har Tillväxtverket kunskap om och erfarenhet av att arbeta med. Myndigheten bidrar därför gärna i detta arbete.

I övrigt lämnar Tillväxtverket inga synpunkter på utredningens förslag.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf. I handläggningen har Anna Manhem (föredragande), Anneli Sjögren, Susanna Jansson, Anna Nyström och Mattias Åsander medverkat.

Gunilla Nordlöf

Anna Manhem